

Warszawa, 16 grudnia 2019 r.

Stanowisko Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej dot. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji

Realizacja obecnie dyskutowanej i ambitnej polityki klimatycznej wymaga nie tylko instrumentów wykonawczych, ale także znaczących funduszy. Według szacunków Komisji Europejskiej, osiągnięcie unijnych celów klimatyczno-energetycznych do 2030 roku będzie wymagało corocznych inwestycji na poziomie 180 mld euro w całej Unii. Dlatego, aby dokonać przejścia do gospodarki neutralnej klimatycznie, zapewnione być musi właściwe finansowanie tego procesu. Jest to szczególnie ważne w wypadku tych państw członkowskich, które posiadają miks energetyczny oparty na węglu oraz PKB na mieszkańca poniżej średniej UE. Potrzeby inwestycyjne tych państw członkowskich w obszarze sektora energetycznego są znaczące. Tylko dla samego polskiego sektora energetycznego wymagane nakłady finansowe, według opracowanej przez Eurelectric analizy *Decarbonisation Pathways*, wyniosą **147 mld euro do 2045 roku przy scenariuszu zakładającym 100 proc. dekarbonizację procesu wytwarzania energii** (nie uwzględniając kosztów inwestycji związanych z sieciami dystrybucyjnymi i przesyłowymi). Ponadto należy pamiętać, że sektor jest zobowiązany do pokrycia kosztów uprawnień do emisji CO₂ sięgających 68-85 mld euro w latach 2020-2045 r.

W tym kontekście Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, wraz z Funduszem Sprawiedliwej Transformacji, ustanowiony w ramach Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) na lata 2021-2027 jest krokiem we właściwym kierunku. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że instrument ten powinien być narzędziem kompleksowym, zapewniającym zarówno wsparcie inicjatyw społecznych, jak i finansowanie inwestycji w sektorze energetycznym. Należy przy tym odpowiednio zaadresować następujące zagadnienia:

1. Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST) musi zostać znacząco zwiększony, jeżeli ma wywrzeć realny wpływ na efektywną i solidarną transformację

Środki finansowe dostępne dla Funduszu muszą być **znacznie wyższe niż zaproponowane przez Parlament Europejski 5 mld euro dla całej UE**. Kwota ta jest zdecydowanie niewystarczająca w porównaniu do potrzeb finansowych transformacji energetycznej państw członkowskich będących silnie uzależnionych od węgla i z PKB na mieszkańca poniżej średniej UE.

PKEE

Polski Komitet Energii Elektrycznej
Polish Electricity Association

Ponadto finansowanie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji nie może pochodzić z realokacji innych funduszy UE w ramach WRF na lata 2021-2027, np. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności czy Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, ponieważ oznacza to zmniejszenie środków z tych instrumentów dostępnych dla państw członkowskich. **Fundusze w ramach FST powinny stanowić nowe środki w kwocie co najmniej 20 mld euro.** Co więcej, środki te powinny być pozyskiwane z zasobów własnych UE, na przykład z aukcji uprawnień do emisji lotniczych. Jeżeli jednak występuje konieczność realokacji środków z innych funduszy UE w ramach WRF na lata 2021-2027, w pierwszej kolejności należy wziąć pod uwagę Europejski Fundusz Społeczny Plus.

2. Państwa członkowskie muszą samodzielnie decydować i wybierać projekty

Stoimy na stanowisku, że Fundusz Sprawiedliwej Transformacji musi być wprowadzony odrębnym rozporządzeniem, by móc doprecyzować jego zakres, politykę i konkretnie określone cele uwzględniające uwarunkowania regionalne. Wynika to z faktu, iż każdy kraj mierzy się z innymi wyzwaniami w zakresie dojścia do gospodarki neutralnej klimatycznie. Dodatkowo, rozporządzenie powinno uściślać warunki kwalifikacji i kryteria podziału. Ponadto **muszą zostać wprowadzone gwarantowane przydziały** obejmujące te państwa członkowskie, które są silnie uzależnione od węgla, a ich gospodarki są wysokoemisyjne. Podobnie, jak przy podziale funduszy strukturalnych, powinna istnieć możliwość wybierania dofinansowania najistotniejszych przedsięwzięć.

Ponadto należy mieć na uwadze, że wprowadzenie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji będzie również wymagało stosownego i równoległego zmodyfikowania Rozporządzenia Ustanawiającego Wspólne Przepisy (tzw. *Common Provisions Regulation*).

3. Dużą uwagę należy poświęcić regionom górniczym w okresie przejściowym

Finansowanie z FST musi być **przede wszystkim przydzielane regionom silnie uzależnionym od węgla i o PKB na mieszkańca poniżej średniej UE.** Minimum 80 proc. środków z FST powinno zostać skierowane do regionów górniczych, które muszą się mierzyć z największymi trudnościami transformacji. Regiony takie należy wyłączać na podstawie następujących kryteriów:

- liczby miejsc pracy w sektorze górniczym i sektorach zależnych;
- PKB na mieszkańca państwa beneficjenta.

Zastosowanie powyższych kryteriów umożliwi oszacowanie, które z regionów mają największe potrzeby finansowe wynikające z wygaszania działalności w sektorze węglowym.

PKEE

Polski Komitet Energii Elektrycznej
Polish Electricity Association

4. Fundusze należy kierować na inwestycje związane z energią odnawialną (OZE)

Fundusz powinien uwzględniać nie tylko skutki społeczne, ekonomiczne i środowiskowe dla pracowników oraz społeczności w największym stopniu dotkniętych transformacją, ale także **pomagać w finansowaniu dużych potrzeb inwestycyjnych sektora energetycznego wskazanych państw członkowskich**. W tym wypadku FST powinien zapewniać **nowe środki na inwestycje w OZE**, by umożliwić zmianę miksów energetycznych w tych państwach członkowskich zgodnie z celami klimatycznymi UE. Fundusz byłby bowiem doskonałym, skrojonym na miarę potrzeb, narzędziem umożliwiającym **rozwój lądowej energetyki wiatrowej oraz fotowoltaiki**.

Obecnie polski sektor energetyczny aktywnie uczestniczy w transformacji energetycznej, **realizując w regionach górniczych przedsięwzięcia przyjazne dla środowiska**. Członkowie PKEE planują inwestycje w ponad **270 MW mocy w farmach fotowoltaicznych** (m.in. 60 MW przy kopalni Bełchatów, 75-150 MW m. in. na Śląsku, 30 MW w pobliżu kopalni Bogdanka i 20 MW w rejonie kopalni węgla brunatnego Adamów) oraz przeszło **100 MW w lądowych farmach wiatrowych** (m. in. 60 MW w pobliżu kopalni węgla brunatnego Bełchatów), by zapewnić sprawiedliwą transformację w tych regionach.

W związku z powyższym wzywamy instytucje europejskie do przyjęcia Funduszu Sprawiedliwej Transformacji dostosowanego do istniejących potrzeb inwestycyjnych, wspierających transformację energetyczną w regionach górniczych.

O PKEE

Polski Komitet Energii Elektrycznej (PKEE) jest stowarzyszeniem sektora elektroenergetycznego, którego działalność koncentruje się na zagadnieniach związanych z funkcjonowaniem branży w nowoczesnej gospodarce rynkowej. Dzięki zaangażowaniu PKEE, zarówno w Polsce, jak i Unii Europejskiej, polski sektor elektroenergetyczny może lepiej odpowiadać na wyzwania związane z integracją europejską, zapewniać bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej, konkurencyjny rynek, ochronę środowiska i rozwój nowoczesnych technologii.

Kontakt dla mediów:

Radosław Popławski

Rzecznik prasowy

Polski Komitet Energii Elektrycznej

PL mobile: (+48) 609 391 392

radoslaw.poplawski@pkee.pl

Jana Pawła II Av. 12, 00-124 Warsaw, Poland

Regon 012899497, NIP 526-23-65-886

E-mail: pkee@pkee.pl, www.pkee.pl